

IŠ 1922 08 01 LIETUVOS VALSTYBĖS KONSTITUCIJOS

LIETUVOS VALSTYBĖS KONSTITUCIJA.

Vardan Dievo Visagalio, Lietuvos Tauta, dėkingai minėdama garbingas savo sūnų pastangas ir kilnias aukas, Tėvynei išvaduoti padarytas, atstačius nepriklausomą savo Valstybę, ir norėdama nutiesti tvirtus demokratingus jos nepriklausomam gyvenimui pagrindus, sudaryti sąlygas teisingumui ir teisėtumui tarpti, ir patikrinti visų piliečių lygybę, laisvę ir gerovę, o žmonių darbui ir dorai tinkamą Valstybės globą, per savo įgaliotus atstovus, susirinkusius į Steigiamąjį Seimą, 1922 metų rugpiūčio mėnesio 1 dieną priėmė šią

Lietuvos Valstybės Konstituciją.

I. Bendrieji dėsniai.

1 §.

Lietuvos Valstybė yra nepriklausoma demokratinė Respublika.
Suvereninė Valstybės Valdžia priklauso Tautai.

2 §.

Valstybės Valdžią vykdo Seimas, Vyriausybė ir Teismas.

3 §.

Lietuvos Valstybėje neturi galios joks įstatymas, priešingas Konstitucijai.
[...]

6 §.

Valstybės kalba – lietuvių kalba. Vietinių kalbų vartojimą nustato įstatymas.
[...]

III. Seimas.

[...]

24 §.

Rinkti atstovus į Seimą turi teisės pilnateisiai Lietuvos piliečiai, vyrai ir moters, turintieji ne mažiau kaip 21 metus amžiaus, o būti renkamiems – turintieji ne mažiau kaip 24 metus amžiaus.
[...]

IV. Vyriausybė.

40 §.

Vyriausybę sudaro Respublikos Prezidentas ir Ministerių Kabinetas.

41 §.

Respublikos Prezidentą renka Seimas.

Respublikos Prezidentas renkamas slaptu balsavimu absoliutine atstovų balsų dauguma. Jei du kartu balsuojant nei vienas kandidatas negautų absoliutinės atstovų balsų daugumos, tad Respublikos Prezidentas renkamas iš dviejų kandidatų, gavusių daugiausia balsų, ir išrinktu laikomas tas, kuris gaus daugiau balsų. Jei abu kandidatu gautų lygų skaičių balsų, išrinktu laikomas vyresnio amžiaus kandidatas.

42 §.

Respublikos Prezidentas, pradėdamas eiti savo pareigas, prisiekia arba iškilmingai pasižada visomis savo pajėgomis rūpintis Respublikos ir Tautos gerove, saugoti Konstituciją ir įstatymus, sąžiningai eiti savo pareigas ir būti visiems lygiai teisingas.

43 §.

Respublikos Prezidentu gali būti renkamas kiekvienas Lietuvos pilietis, kuris gali būti renkamas atstovu į Seimą ir yra ne jaunesnis kaip 35 metų.

44 §.

Respublikos Prezidentas yra renkamas trejiems metams.

Respublikos Prezidentas eina savo pareigas ligi bus išrinktas kitas.

Respublikos Prezidentas gali būti Seimo atstatytas visų atstovų balsų dauguma.

Tas pats asmuo negali būti renkamas Respublikos Prezidentu daugiau kaip dviem trimečiams paeiliui.

45 §.

Respublikos Prezidentui išvažiavus iš Valstybės sienų arba susirgus ir laikinai nebegalint eiti pareigų, jį pavaduoja Seimo Pirmininkas.

Respublikos Prezidentui atsistatydinus, jį atstačius, jam mirus arba susirgus ligi nebegalint daugiau eiti savo pareigų, yra renkamas kitas, tam laikui, kuris liko senojo Respublikos Prezidento neatprezidentautas.

46 §.

Respublikos Prezidentas atstovauja Respublikai, akredituoja pasiuntinius ir priima svetimų

valstybių pasiuntinius.

47 §.

Respublikos Prezidentas kviečia Ministerį Pirmininką, paveda jam sudaryti Ministerių Kabineta, tvirtina sudarytą ir priima Ministerių Kabineto atsistatydinimą.

48 §.

Respublikos Prezidentas skiria ir atleidžia Valstybės Kontrolierių.
Valstybės Kontrolierius atsako Seimui, ir atsistatydina, Seimui išreiškus jam nepasitikėjimą.

49 §.

Respublikos Prezidentas skiria ir atleidžia Respublikos valdininkus, kurių skyrimas ir atleidimas įstatymų yra jam pavestas.

50 §.

Respublikos Prezidentas skelbia įstatymus.

Seimo priimtieji įstatymai Respublikos Prezidento skelbiami per 21 dieną, skaitant nuo įstatymo įteikimo dienos.

Respublikos Prezidentas turi teisės per 21 dieną, skaitant nuo įstatymo įteikimo dienos, grąžinti Seimui su savo pastabomis Seimo priimtąjį įstatymą antrą kartą apsvarstyti. Jei po to Seimas antru svarstymu priima tą patį įstatymą absoliutine visų atstovų balsų dauguma, tad Respublikos Prezidentas privalo jį paskelbti.

Jei Seimas □ visų atstovų balsais pripažįsta įstatymo paskelbimą esant skubotą, tad Respublikos Prezidentas neturi teisės grąžinti jį Seimui antrą kartą svarstyti.

51 §.

Respublikos Prezidentas turi bausmės dovanojimo teisę.

Dovanoti bausmę Ministeriams, kurie yra nusmerkti dėl tarnybos nusikaltimų, Respublikos Prezidentas gali tik Seimui sutikus.

52 §.

Respublikos Prezidentas turi teisės paleisti Seimą.

Naujam Seimui susirinkus, Respublikos Prezidentas perrenkamas.

Naujojo Seimo rinkimai privalo įvykti ne vėliau kaip po 60 dienų Seimą paleidus. Naujojo Seimo kadencija prasideda nuo jo rinkimų dienos.

53 §.

Respublikos Prezidentas yra vyriausias visų Respublikos ginkluotų pajėgų viršininkas.

Už Respublikos ginkluotų pajėgų tvarkymą ir vadovavimą joms atsako Seimui Ministerių Kabinetas ar atatinamas Ministeris.

Karo metu, Ministerių Kabinetai pasiūlius, Respublikos Prezidentas skiria Vyriausiąjį Kariuomenės Vadą.

54 §.

Respublikos Prezidentas turi teisės dalyvauti Ministerių Kabineto posėdžiuose ir juose pirmininkauti, ir reikalauti iš Ministerių Kabineto ar atskirų Ministerių pranešimų raštu apie jų darbą.

55 §.

Visi Respublikos Prezidento aktai, kad turėtų galios, privalo turėti Ministerio Pirmininko arba atatinamo Ministerio parašą. Atsakomybė už aktą tenka jį pasirašiusiam Ministeriui.

56 §.

Ministerių Kabinetas sudaromas iš Ministerio Pirmininko ir kitų Ministerių. Ministerių skaičių ir jų darbų paskirstymą nustato įstatymas.

57 §.

Ministeris Pirmininkas pristato pasirinktus Ministerius Respublikos Prezidentui patvirtinti. Ministerius atleidžia Respublikos Prezidentas.

58 §.

Pradėdami eiti savo pareigas, Ministeriai prisiekia arba iškilmingai pasižada bešališkai ir sąžiningai eiti savo pareigas ir pildyti Konstituciją bei įstatymus.

59 §.

Ministerių Kabinetas atsako solidarlingai Seimui už bendrą Vyriausybės politiką, o kiekvienas Ministeris skyrium atsako Seimui už savo darbą jam pavestose valdymo srityje.

Ministeriai turi turėti Seimo pasitikėjimą. Ministerių Kabinetas ir kiekvienas Ministeris turi atsistatydinti, jei Seimas stačiai pareiškia jiems nepasitikėjimą.

60 §.

Ministerių Kabinetas ruošia ir pristato Seimui įstatymų sumanymus.

Ministeriai, pasilikę mažumoje, spręsdami Ministerių Kabinete įstatymų sumanymus, turi teisės savo atskirą nuomonę ir jos pagrindus išdėstyti raštu, kuris įduodamas Seimui drauge su Ministerių Kabineto įnešamuju sumanymu.

61 §.

Ministerių Kabinetas vykdo Respublikos Konstituciją ir įstatymus, veda Respublikos vidaus ir užsienio politiką, saugoja Respublikos teritorijos neliečiamybę ir vidaus tvarką.

62 §.

Ministerių Kabineto posėdžiuose turi teisės dalyvauti patariamuoju balsu Valstybės Kontrolierius.

63 §.

Iškelti Respublikos Prezidentui, Ministeriui Pirmininkui ar kitam kuriam Ministeriui baudžiamąją bylą dėl jų tarnybos nusikaltimų ar dėl Valstybės išdavimo turi teisės tik Seimas absoliutine visų atstovų balsų dauguma.

Iškeltą bylą sprendžia Aukščiausiasis Lietuvos Teismas.

[...]

(Iš: Lietuvos valstybės konstitucijos [Sudarė. ir įvadą parašė K. Valančius], Vilnius, 1989, p. 16-26.)